

คดีหมายเลขดำที่

๗๗๗ / ๒๕๕๑

คดีหมายเลขแดงที่

๗๒๔ / ๒๕๕๒

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาล จังหวัดกาญจนบุรี

วันที่ ๗ เดือน กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๒

ความ พัง

ระหว่าง	{	กรมควบคุมมลพิษ	โจทก์
		บริษัท ตะกั่ว คอนเซนเตรทส์ (ประเทศไทย) จำกัด	ที่ ๑
		นางศิริวรรณ มนะเวส	ที่ ๒
		นางอุไรวรรณ อติศรางกูร	ที่ ๓
		นางสุลัดดา กลีบบัว	ที่ ๔
		นางรัศมี กลีบบัว	ที่ ๕
		นางสาวอาวีนันท์ กลีบบัว	ที่ ๖
		นายพรนเรศ กลีบบัว	ที่ ๗
		จำเลย	

เรื่อง ค่าเสียหายตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยทั้งเจ็ดร่วมกันชำระเงินค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ย อันสืบเนื่องจากจำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นนิติบุคคลมีนายคงศักดิ์ กลีบบัว นายธานี กลีบบัว จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นกรรมการผู้มีอำนาจบริหารและร่วมกันดำเนินการควบคุมสั่งการกับรับผลประโยชน์ ที่ได้จากกิจการทำเหมืองแร่และโรงแต่งแร่ ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อด้านสิ่งแวดล้อมทำลายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติอย่างร้ายแรง โดยปล่อยให้แร่ตะกั่วปนเปื้อนในลำห้วยคลิตี้ จนเกินกว่าค่ามาตรฐาน

- ๒ -

จำเลยที่ ๑ และที่ ๓ ขาดนัดยื่นคำให้การ

จำเลยที่ ๒ ในฐานะส่วนตัวและในฐานะผู้จัดการมรดกของนายคงศักดิ์ กลีบบัว ยื่นคำให้การและแก้ไขคำให้การว่าโจทก์ ไม่มีอำนาจฟ้อง ผู้มีอำนาจฟ้องคดีคือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นผู้รักษาการตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ ฟ้องโจทก์ ขาดอายุความ โจทก์ใช้สิทธิฟ้องคดีนี้เป็นการช้อนกับคดีที่ชาวบ้านร่วมกันฟ้องเรียกค่าเสียหาย จากจำเลยทั้งเจ็ด ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๑๐๖/๒๕๔๖ หมายเลขแดงที่ ๑๕๖๕/๒๕๔๙ และคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๖๕๙/๒๕๕๐ ของศาลนี้ เหตุละเมิดที่เกิดขึ้นมิได้เกิดจากการกระทำ ของจำเลยที่ ๑ นายคงศักดิ์ กลีบบัว และจำเลยที่ ๒ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องก่อให้เกิดมลพิษ จำเลยที่ ๒ จึงไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบทั้งในฐานะส่วนตัวและในฐานะผู้จัดการมรดกของนายคงศักดิ์ ค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องและคิดคำนวณมานั้น เป็นค่าเสียหายที่สูงเกินเหตุ และคิดคำนวณ โดยไม่ถูกต้อง ขอให้พิพากษายกฟ้อง

จำเลยที่ ๔ ยื่นคำให้การและแก้ไขคำให้การว่า ฟ้องโจทก์ช้อนกับคดีแพ่ง หมายเลขแดงที่ ๑๕๖๕/๒๕๔๙ และคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๖๕๙/๒๕๕๐ ของศาลนี้ ฟ้องโจทก์ ขาดอายุความ จำเลยที่ ๑ มิได้ก่อให้เกิดมลพิษ นายคงศักดิ์ กลีบบัว เป็นเพียงกรรมการบริษัท จำเลยที่ ๑ มิได้เป็นผู้ก่อให้เกิดมลพิษ จึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ จำเลยที่ ๔ ในฐานะผู้จัดการ มรดกจึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อโจทก์เช่นเดียวกัน ค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องมานั้นสูงเกินควร และคิดคำนวณมาโดยไม่ถูกต้อง ขอให้พิพากษายกฟ้อง

/จำเลยที่ ๕

จำเลยที่ ๕ ยื่นคำให้การว่า ฟ้องโจทก์เคลือบคลุม คดีขาดอายุความ เหตุแห่งความเสียหายน่าจะเกิดจากการกระทำของจำเลยที่ ๑ และนายคงศักดิ์ กลีบบัว จำเลยที่ ๕ มิได้มีส่วนร่วมรู้เห็นการกระทำของจำเลยที่ ๑ และนายคงศักดิ์ ค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องมานั้นไม่ถูกต้อง เพราะโจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องคดีแทนชาวบ้านที่ได้รับความเสียหาย ค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องมานั้นเป็นการเฉพาะตัวของนายธานี กลีบบัว ผู้ตาย จำเลยที่ ๕ ในฐานะผู้จัดการมรดกจึงไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบโจทก์ ขอให้พิพากษายกฟ้อง

จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ ยื่นคำให้การว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความ จำเลยที่ ๑ ได้ใช้ความระมัดระวังในการเก็บตะกอนทางแร่ในปอดกตะกอนของจำเลยที่ ๑ ไว้เป็นอย่างดีแล้ว แต่นายคงศักดิ์ กลีบบัว กรรมการบริหารของจำเลยที่ ๑ ลักลอบปล่อยระบายน้ำจากท่อน้ำให้ไหลลงสู่ห้วยคลิตี้โดยตรง กรรมการบริษัทจำเลยที่ ๑ คนอื่น รวมทั้งนายธานีมิได้รู้เห็นในการกระทำดังกล่าว จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ ในฐานะผู้จัดการมรดกจึงไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบโจทก์ ค่าเสียหายที่โจทก์คิดคำนวณจากน้ำประปาภูเขาทดแทน น้ำในลำห้วยนั้น เป็นการฟ้องคดีแทนชาวบ้าน โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง ค่าเสียหายในส่วนของสัตว์น้ำในลำห้วย เป็นการคิดคำนวณค่าเสียหายเกินจริงและไกลเกินเหตุ หากจะมีความเสียหายคงไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ค่าใช้จ่ายในส่วนของค่าเบี่ยงเลี้ยง ค่าที่พักในการที่เจ้าหน้าที่เข้าไปดำเนินการตรวจสอบแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น มิใช่ค่าใช้จ่ายเพื่อการขจัดมลพิษ จำเลยที่ ๖ และที่ ๗ จึงไม่ต้องรับผิดชอบโจทก์ ขอให้พิพากษายกฟ้อง

ทางพิจารณาโจทก์นำสืบว่า โจทก์เป็นนิติบุคคลสังกัดกระทรวง

/ทรัพยากรธรรมชาติ

- ๔ -

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีหน้าที่กำกับดูแล อำนาจการ ติดตามผล ประสานงาน
ด้านสิ่งแวดล้อม ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ มีนายสุทัศน์
หวังวงศ์วัฒนา เป็นอธิบดี จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคลได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการเหมืองแร่ที่
ตำบลชะแล อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี มีนายคงศักดิ์ กลีบบัว นายธานี กลีบบัว
จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นกรรมการ ขณะยื่นฟ้องนายคงศักดิ์ และนายธานีเสียชีวิตแล้ว
มีจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ เป็นผู้จัดการมรดกของนายคงศักดิ์ และจำเลยที่ ๕ ถึงที่ ๗ เป็นผู้จัดการ
มรดกของนายธานี เดือนเมษายน ๒๕๔๑ นายยะเลอะ นาสวนสุวรรณ ประธานกรรมการ
หมู่บ้านคลิตี้ล่างกับพวก ได้มีหนังสือร้องเรียนว่าได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากน้ำลำห้วยคลิตี้เสีย
ใจทกส่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงดังกล่าว ผลการตรวจสอบพบว่ามีปริมาณตะกั่วปนเปื้อน
ในน้ำและในดินตะกอนสูงกว่าค่ามาตรฐานมาก อันเกิดจากการลอยแร่ของจำเลยที่ ๑ วันที่ ๒๓
เมษายน ๒๕๔๑ ที่ทำการทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ (จังหวัดกาญจนบุรี) จึงมีคำสั่งให้
จำเลยที่ ๑ หยุดประกอบกิจการตั้งแต่แรก ต่อมาจึงมีการเปรียบเทียบคดีความผิดตาม
พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ปรับจำเลยที่ ๑ เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท ฐานไม่ปฏิบัติตาม
มาตรา ๑๑๔ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ในระหว่างนั้นมีชาวบ้านป่วยเจ็บจากการที่มี
สารตะกั่วสะสมในร่างกายเกินกว่ามาตรฐานต้องเข้ารับการรักษาพยาบาล รวมทั้งเมื่อได้มีการ
ตรวจสอบคุณภาพน้ำและดิน รวมทั้งสัตว์น้ำในลำห้วยคลิตี้แล้วพบว่าการปนเปื้อนของสารตะกั่ว
เกินกว่าค่ามาตรฐาน โจทก์และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องจึงได้ร่วมกันแก้ไขปัญหา โดยจัดทำ
ประปาภูเขาเพื่อให้ชาวบ้านบริเวณดังกล่าวใช้แทนน้ำในลำห้วย และปิดประกาศแจ้งเตือน

/ชาวบ้านมิให้

- ๕ -

ชาวบ้านมิให้บริโภคสัตว์น้ำ โจทก์คิดคำนวณค่าเสียหายในช่วงปี ๒๕๔๑ ถึงปัจจุบัน โดยพิจารณาจากจำนวนประชากรในปี ๒๕๕๐ ของหมู่บ้านคลิตี้โดยย้อนกลับเปรียบเทียบอัตราการเพิ่มของจำนวนประชากร ร้อยละ ๔.๐๔ ต่อปี รวมทั้งการบริโภคน้ำและสัตว์น้ำได้ใช้วิธีแบบสอบถามชาวบ้านคลิตี้บนและคลิตี้ล่าง จึงได้ข้อมูลเกี่ยวกับอัตราการบริโภคและอุปโภคน้ำต่อคนต่อวัน เมื่อได้อัตราดังกล่าวแล้วจึงคิดคำนวณค่าน้ำเปรียบเทียบจากราคาประปาภูเขาของหมู่บ้านใกล้เคียงในอัตรา ๒ บาท ต่อลูกบาศก์เมตร คิดเป็นค่าเสียหาย ๑๒๕.๔๒๗ บาท ในส่วนของสัตว์น้ำนั้น เมื่อได้ข้อมูลจากแบบสอบถามถึงอัตราการบริโภคต่อคนต่อวันแล้ว จึงอ้างอิงราคาปลาจากข้อมูลของกรมประมงในราคา กิโลกรัมละ ๓๐ บาท คิดคำนวณเป็นค่าเสียหายประมาณ ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท สำหรับหมู่บ้านคลิตี้ล่าง ส่วนหมู่บ้านคลิตี้บนและคลิตี้กลางคิดเป็นเงินประมาณ ๔,๗๐๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ในส่วนของค่าใช้จ่ายในการขจัดมลพิษนั้น โจทก์ได้เสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าเบี่ยงเลี้ยง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดต่างๆ ที่ต้องเบิกจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ในการออกเดินทางไปตรวจสอบปริมาณตะกั่วในสิ่งแวดล้อม รวมเป็นเงินประมาณ ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท

จำเลยที่ ๒ และที่ ๔ นำสืบว่า ผู้ได้รับประทานบัตรเหมืองแร่ต้องผ่านการตรวจสอบการก่อสร้างและการบำบัดน้ำเสียได้ค่ามาตรฐานแล้ว สำนักงานทรัพยากรจังหวัดกาญจนบุรี ได้ตรวจสอบอยู่เป็นประจำ นายคงศักดิ์ กสิบบัว เป็นผู้ดูแลเหมืองคลิตี้จำเลยที่ ๑ ส่วนกรรมการบริษัทคนอื่นไม่ได้เดินทางไปอยู่ที่เหมือง จำเลยที่ ๔ เป็นภริยาของนายคงศักดิ์ เดินทางไปที่เหมืองพร้อมกับนายคงศักดิ์ประมาณเดือนละ ๒ ถึง ๓ ครั้ง เดือนกันยายน ๒๕๔๐

/ มีพายุตีเปรสชั่น

- ๖ -

มีพายุดีเปรสชันทำให้บ่อบำบัดน้ำเสียพังทลาย จำเลยที่ ๒ ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานของจำเลยที่ ๑ และได้ยื่นหนังสือลาออกจากตำแหน่งกรรมการบริษัทจำเลยที่ ๑ แล้วหลายครั้ง ตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ เรื่อยมา แต่มีปัญหาในระหว่างการแต่งตั้งผู้จัดการมรดกจึงยังไม่สามารถจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงได้ จนกระทั่งจำเลยที่ ๑ ได้ดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงตำแหน่งกรรมการเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๑

จำเลยที่ ๕ ถึงที่ ๗ นำสืบว่า จำเลยที่ ๑ มีนายคงศักดิ์ กลีบบัว เป็นประธานกรรมการบริษัท โดยเป็นผู้บริหารจำเลยที่ ๑ มาโดยตลอด ส่วนนายธานี กลีบบัว เป็นผู้บริหารบริษัทกาญจนบุรีเอ็กซ์โพลेशन แอนด์ไมนิง (เค็มโก้) จำกัด ไม่มีส่วนในการบริหารงานจำเลยที่ ๑

พิเคราะห์คำฟ้องคำให้การจำเลยพยานหลักฐานโจทก์ และพยานหลักฐานจำเลยที่ ๒ จำเลยที่ ๔ ถึงที่ ๗ โดยตลอดแล้ว ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังเป็นยุติโดยมิได้โต้แย้งกันว่าโจทก์เป็นนิติบุคคลตามกฎหมายสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๕ เอกสารหมายเลข ๑.๑๒ มีนายสุพัฒน์ หวังวงศ์วัฒนา เป็นอธิบดี ตามสำเนาประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเรื่องการจัดตั้งข้าราชการพลเรือน เอกสารหมายเลข ๑.๑๓ จำเลยที่ ๑ เป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ใช้ชื่อบริษัท ตะกั่ว คอนเซนเตรทส์ (ประเทศไทย) จำกัด มีนายคงศักดิ์ กลีบบัว นายธานี กลีบบัว จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นกรรมการ ตามหนังสือรับรองเอกสารหมายเลข ๑.๑๔

/จำเลยที่ ๑

- ๗ -

จำเลยที่ ๑ ได้รับใบอนุญาตแต่งแร่ตามใบอนุญาตที่ ๒/๒๕๓๗ จากสำนักงานทรัพยากรธรณี จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ตำบลชะแล อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ตามสำเนาใบอนุญาตแต่งแร่ เอกสารหมายเลข ๑.๔ และข้อมูลจากทะเบียนหมายเลขหลักหมายเขตเหมืองแร่ งานรังวัดฝ่ายอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี เอกสารหมายเลข ๑.๑๖ วันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๑ ที่ทำการทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ (จังหวัดกาญจนบุรี) มีหนังสือฉบับที่ ๑๕ (จังหวัดกาญจนบุรี)/๗๕๔ แจ้งคำสั่งให้จำเลยที่ ๑ หยุดประกอบกิจการแต่งแร่และมีหนังสือฉบับที่ ๑๕ (จังหวัดกาญจนบุรี)/๗๕๗ ลงวันที่วันเดียวกัน แจ้งให้กรรมการผู้จัดการบริษัทจำเลยที่ ๑ ไปพบเพื่อทำการเปรียบเทียบปรับ วันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๑ จึงมีบันทึกการเปรียบเทียบคดีความผิดตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ระบุชื่อบริษัทจำเลยที่ ๑ ในฐานะผู้ต้องหายอมให้เปรียบเทียบปรับเป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท เนื่องจากกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรา ๑๑๘ ตามบันทึกการเปรียบเทียบ เอกสารหมายเลข ๑.๕ ต่อมานายคงศักดิ์ และนายธานีถึงแก่ความตาย ศาลมีคำสั่งแต่งตั้งจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ เป็นผู้จัดการมรดกของนายคงศักดิ์ จำเลยที่ ๕ ถึงที่ ๗ เป็นผู้จัดการมรดกของนายธานี ตามสำเนาคำสั่งศาล เอกสารหมายเลข ๑.๑๕

กรณีมีประเด็นต้องวินิจฉัยตามคำให้การของฝ่ายจำเลยประการแรกว่า พ้องใจทักเคลือบคลุมหรือไม่ ในประเด็นนี้จำเลยที่ ๕ ให้การว่า ใจทักบรรยายฟ้อง ในข้อที่ ๒ ว่า "ต่อมาวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๑....., ต่อมาวันที่ ๒๘ - ๒๙ เมษายน....., ต่อมาวันที่ ๒๔ - ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๑" จึงเป็นการไม่แน่ชัดว่าจำเลยได้

/กระทำละเมิดต่อ

- ๘ -

กระทำละเมิดต่อโจทก์ในวันใดกันแน่ เห็นว่า โจทก์บรรยายในคำฟ้องถึงฐานะและการดำเนิน
กิจการของจำเลยที่ ๑ รวมทั้งฐานะของจำเลยอื่นตามลำดับ จนกระทั่งมีการร้องเรียนจากชาวบ้าน
ว่ามีการปล่อยน้ำขุ่นข้นจากบ่อกักตะกอนหางแร่ของจำเลยที่ ๑ หลังจากมีการตรวจสอบแล้ว
ทรัพยากรจังหวัดกาญจนบุรี จึงมีหนังสือแจ้งให้จำเลยที่ ๑ หยุดประกอบกิจการแต่งแร่ และมีการ
เปรียบเทียบปรับตามที่จำเลยที่ ๑ ให้การรับสารภาพ ระดับความรุนแรงการปนเปื้อนสารตะกั่ว
เป็นเหตุให้ได้รับความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐ กรณีจึงเป็นคำฟ้องซึ่งแสดง
โดยแจ้งชัดซึ่งสภาพแห่งข้อหาของโจทก์และคำขอบังคับทั้งข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหา
เช่นว่านั้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๒ วรรคสองแล้ว ฟ้องโจทก์จึง
ไม่เคลือบคลุม

กรณีมีประเด็นต้องวินิจฉัยตามคำให้การฝ่ายจำเลยประการต่อไปว่า โจทก์มี
อำนาจฟ้องหรือไม่ จำเลยที่ ๒ ให้การว่าตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๑๑ บัญญัติให้นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้นผู้ที่ต้องบังคับ
ใช้มาตรา ๙๖ ตามที่โจทก์ฟ้องมาคือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๘ ๑
วรรคสอง กำหนดให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดของส่วนราชการตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ออกกฎกระทรวงแบ่ง
ส่วนราชการดังกล่าว ซึ่งกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๔๕ เอกสารหมาย จ.๑๒ ข้อ ๑ ระบุให้กรมควบคุมมลพิษ

/มีภารกิจ

- ๙ -

มีภารกิจเกี่ยวกับการกำกับ ดูแล อำนวยการ ประสานงานติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการ
ฟื้นฟู คุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้(๑๐)
ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติด้านการ
ควบคุมมลพิษ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ความในข้อ ๓ ยังระบุให้กรมควบคุมมลพิษ
มีหน่วยงานเพื่อปฏิบัติงานหลักในการตรวจสอบและบังคับการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม
และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติด้านการควบคุมมลพิษ.....(ง) ดำเนินการ
เรียกค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนจากแหล่งกำเนิดมลพิษที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่
ทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นของรัฐหรือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน กฎกระทรวงฉบับดังกล่าว
ซึ่งออกโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นการระบุให้อำนาจ
หน้าที่แก่โจทก์ฟ้องคดีเรียกค่าเสียหาย หรือค่าสินไหมทดแทนจากแหล่งกำเนิดมลพิษที่ก่อให้เกิด
ความเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติอันเป็นของรัฐหรือสาธารณสมบัติของแผ่นดินอันเป็นการ
ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยชอบแล้ว โจทก์จึงมี
อำนาจฟ้อง

กรณีมีประเด็นต้องวินิจฉัยตามคำให้การฝ่ายจำเลยประการต่อไปว่า ฟ้องโจทก์
เป็นฟ้องซ้อนกับคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๕๖๕/๒๕๕๙ และคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๒๖๕๙/๒๕๕๐
ของศาลนี้หรือไม่ เห็นว่า แม้คดีทั้งสองสำนวนดังกล่าวจะอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา
และศาลชั้นต้นตามลำดับ แต่ผู้ที่ฟ้องคดีคือชาวบ้านที่ได้รับผลกระทบจากการปนเปื้อนของสาร
ตะกั่วอันเป็นการฟ้องเรียกค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากมูลละเมิด ซึ่งโจทก์มิได้มี

/ส่วนในการฟ้อง

ส่วนในการฟ้องหรือเรียกร้องจำนวนเงินค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว ทั้งโจทก์
ในคดีนี้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕
เพื่อเรียกร้องเอาแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ อันเป็นต้นเหตุให้รัฐเสียหายตาม
มาตรา ๙๖ และเรียกร้องเอาแก่ผู้กระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ โดยมีขอบด้วยกฎหมาย
อันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐ หรือเป็น
สาธารณะสมบัติของแผ่นดินให้รับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้แก่รัฐตามมูลค่าทั้งหมดของ
ทรัพยากรธรรมชาติที่ถูกทำลายสูญหาย หรือเสียหายไปนั้น ตามความในมาตรา ๙๗ และที่โจทก์
ฟ้องขอค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงในการขจัดมลพิษที่เกิดขึ้นก็เป็นไป
ตามมาตรา ๙๖ วรรคท้าย ซึ่งทั้งสองกรณีประชาชนไม่อาจใช้สิทธิฟ้องคดีเพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย
หรือค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวได้ เมื่อโจทก์คดีนี้เป็นคนละรายกับโจทก์ทั้งสองสำนวนและมิได้
เป็นการฟ้องคดีโดยอาศัยสิทธิหรือสืบสิทธิจากโจทก์ทั้งสองสำนวนดังกล่าว จึงมิใช่ฟ้องซ้อนที่จะ
ต้องห้ามตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๗๓ วรรคสอง (๑)

กรณีมีประเด็นต้องวินิจฉัยตามคำให้การฝ่ายจำเลยประการต่อไปว่าฟ้องโจทก์
ขาดอายุความหรือไม่ ฝ่ายจำเลยให้การว่าโจทก์รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวผู้กระทำละเมิดตั้งแต่ปี
๒๕๕๑ จึงต้องฟ้องคดีภายใน ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔๔๘ เห็นว่า
โจทก์ฟ้องคดีโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙๖, ๙๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและ
รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อเรียกร้องมูลค่าทั้งหมดของทรัพยากรธรรมชาติ
ที่ถูกทำลายสูญหายหรือเสียไป รวมทั้งค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงในการ

- ๑๑ -

ขจัดมลพิษที่เกิดขึ้น ซึ่งหากข้อเท็จจริงฟังได้ว่าฝ่ายจำเลยเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครอง
แหล่งกำเนิดมลพิษ หรือเป็นผู้กระทำหรือละเว้นกระทำด้วยประการใด ๆ โดยมีขอบด้วยกฎหมาย
อันเป็นการทำลายหรือทำให้สูญหายหรือเสียหายแก่ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นของรัฐแล้ว
ฝ่ายจำเลยต้องร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายดังกล่าวอันเป็นความรับผิดชอบตามที่กฎหมายบัญญัติ
มิใช่รับผิดชอบเกิดแต่มูลละเมิด เมื่อพระราชบัญญัติดังกล่าวและประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์มิได้บัญญัติอายุความไว้โดยเฉพาะจึงต้องใช้อายุความ ๑๐ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ มาตรา ๑๙๓/๓๐ ข้อเท็จจริงในประเด็นนี้โจทก์นำสืบนายยะเสอะ นาสวนสุวรรณ
และนายกำธร ศรีสุวรรณมาลา ชาวไทยเชื้อสายกระเหรี่ยง ที่พักอาศัยอยู่หมู่บ้านคลิตี้ล่าง
บริเวณที่ตั้งโรงแต่งแร่ของจำเลยที่ ๑ โดยพยานทั้งสองยืนยันว่าได้พบความผิดปกติของแหล่งน้ำ
บริเวณลำห้วยคลิตี้ รวมทั้งสัตว์เสียชีวิตอย่างผิดปกติและชาวบ้านเริ่มป่วย จึงมีหนังสือฉบับลง
วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๑ ร้องเรียนผ่านนายสุรพงษ์ กองจันทึก ผู้อำนวยการศึกษากระเหรี่ยง
และพัฒนา นายสุรพงษ์จึงมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๑ แจ้งให้อธิบดีกรมควบคุม
มลพิษโจทก์ทราบ ตามเอกสารหมายเลข ๑.๑ หลังจากนั้นโจทก์จึงส่งเจ้าหน้าที่เข้าตรวจสอบ
ข้อเท็จจริงในส่วนนี้ ฝ่ายจำเลยมิได้นำสืบพยานหลักฐานอื่นเพื่อแสดงให้เห็นว่าโจทก์จะมีโอกาส
รู้เรื่องและรู้ตัวผู้กระทำความผิดมาก่อนหรือไม่อย่างไร พยานหลักฐานโจทก์มีน้ำหนักมากกว่า
ฟังได้ว่าอย่างช้าที่สุดโจทก์ทราบเรื่องและรู้ตัวผู้กระทำความผิดในวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๑
การที่โจทก์ยื่นฟ้องเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๑ จึงยังไม่พ้นกำหนดระยะเวลา ๑๐ ปี ฟ้องโจทก์
จึงไม่ขาดอายุความ

/กรณีมีประเด็น

กรณีมีประเด็นต้องวินิจฉัยประการต่อไปว่าจำเลยทั้งเจ็ดต้องรับผิดชอบโจทก์หรือไม่ โจทก์มีนายยะเสอะ นายกำธร นายอนุจน สุธาพันธ์ นางสาวผานิต รัตสุข และนายธีระพล ติชยาธิคม เบิกความเป็นพยานว่า ปี ๒๕๔๑ หลังจากนายยะเสอะและนายกำธร ชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณลำห้วยคลิตี้พบว่าน้ำในลำห้วยมีกลิ่นและมีสีน้ำตาลขุ่น และยังพบว่าโรงแต่งแร่ของจำเลยที่ ๑ มีการปล่อยน้ำเสียลงลำห้วย โดยขณะนั้นนายคงศักดิ์ กลีบบัว หรือกำนันดี๊ด เป็นเจ้าของผู้ควบคุมดูแลและนายธงชัย ไม่ทราบนามสกุล เป็นผู้จัดการ จึงมีหนังสือร้องเรียนไปยังโจทก์ นายอนุจน นักวิทยาศาสตร์ หัวหน้าฝ่ายวิเคราะห์ตัวอย่าง ซึ่งรับราชการประจำอยู่กับโจทก์ เบิกความยืนยันว่าได้จัดส่งเจ้าหน้าที่ออกไปเก็บตัวอย่างน้ำมาตรวจสอบปริมาณสารตะกั่ว โดยใช้วิธีเก็บตัวอย่างมา ๕ จุด จุดที่ ๑ อยู่เหนือโรงแต่งแร่พบว่ามีปริมาณตะกั่วต่ำกว่าค่ามาตรฐาน จุดที่ ๒ ถึงจุดที่ ๕ เรื่อยมาจนถึงหมู่บ้านคลิตี้ล่างบริเวณโรงแต่งแร่พบว่ามีปริมาณตะกั่วสูงเกินกว่าค่ามาตรฐาน จึงจัดทำบันทึกฉบับลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๑ ตามสำเนาทันทีที่ข้อความเอกสารหมายเลข.๑.๓ การที่การปนเปื้อนของสารตะกั่วเกินค่ามาตรฐานในแหล่งน้ำบริเวณโรงแต่งแร่ของจำเลยที่ ๑ ดังกล่าว ในช่วงต้นน้ำมีค่าปนเปื้อนต่ำกว่ามาตรฐานและเพิ่มขึ้นในบริเวณโรงแต่งแร่เป็นปริมาณที่สูงมากผิดปกติ และเริ่มลดน้อยลงในทางท้ายน้ำที่ห่างออกไป จึงเป็นข้อเท็จจริงที่บ่งชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่ามีการปนเปื้อนของสารตะกั่วเริ่มจากบริเวณโรงแต่งแร่ของจำเลยที่ ๑ เป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำเบิกความของนายยะเสอะ และนายกำธรที่พบเห็นการปล่อยน้ำเสียลงในลำห้วย นอกจากนี้เมื่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ (จังหวัดกาญจนบุรี) มีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๑

/แจ้งคำสั่งให้

แจ้งคำสั่งให้จำเลยที่ ๑ หยุดประกอบกิจการตั้งแต่แรก และให้จำเลยที่ ๑ เข้าพบเพื่อทำการเปรียบเทียบปรับ ข้อนี้ฝ่ายจำเลยยื่นคำให้การและนำสืบรับข้อเท็จจริงว่าจำเลยที่ ๑ หยุดประกอบกิจการหลังจากได้รับแจ้งคำสั่ง โดยไม่ปรากฏว่ามีการโต้แย้งคัดค้านความไม่ถูกต้องของคำสั่งดังกล่าวแต่อย่างใด ในทางตรงข้ามกลับปรากฏข้อเท็จจริงว่ากรมทรัพยากรธรณีได้เปรียบเทียบปรับจำเลยที่ ๑ ฐานกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ มาตรา ๑๑๔ มีบทกำหนดโทษตามมาตรา ๑๕๑ โดยจำเลยที่ ๑ ยินยอมให้เปรียบเทียบปรับ ตามบันทึกการเปรียบเทียบเอกสารหมาย จ.๕ ประการสำคัญเมื่อทางราชการพยายามแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนของสารตะกั่วโดยจัดให้มีการประชุมการแก้ไขปัญหาก็ปรากฏว่าจำเลยที่ ๑ ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมเพื่อแก้ไขปัญหาดังแต่วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๑ ปรากฏตามรายงานการประชุมเอกสารหมาย จ.๗ และหลังจากนั้นก็ยังคงส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมแก้ไขปัญหารเรื่อยมาเป็นเวลาประมาณ ๑ ปี โดยผู้แทนจำเลยที่ ๑ ไม่เคยปฏิเสธความรับผิดชอบแต่อย่างใด ส่วนพยานจำเลยปากนางสาธิตาวรรณ นักรักษาการสาธารณสุข ระดับ ๘ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี เบิกความเป็นพยานจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ ว่า ในปี ๒๕๔๑ สาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรีได้ออกตรวจแหล่งน้ำพบว่ามีการปนเปื้อนของสารตะกั่วเกินกว่ามาตรฐาน อันเป็นการเชื่อมกับพยานหลักฐานโจทก์ เมื่อฝ่ายจำเลยมิได้นำสืบพยานหักล้างข้อเท็จจริงในส่วนนี้ พยานหลักฐานโจทก์มีน้ำหนักมากกว่า ฟังได้ว่า การปนเปื้อนสารตะกั่วในแหล่งน้ำและตะกอนดิน เกิดจากการดำเนินการโรงแต่งแร่ของจำเลยที่ ๑ ซึ่งขณะเกิดเหตุมีนายคงศักดิ์ กลีบบัว กรรมการบริษัทจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ควบคุมดูแล เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าโรงแต่งแร่ของจำเลยที่ ๑ เป็นแหล่งกำเนิดมลพิษก่อให้เกิดการรั่วไหล

/หรือแพร่กระจาย

หรือแพร่กระจายของมลพิษเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือสุขภาพอนามัยหรือเป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้อื่นหรือของรัฐเสียหาย ซึ่งตามมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดนั้นมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายใหม่ทดแทน หรือค่าเสียหายเพื่อการนั้น ไม่ว่าจะการรั่วไหลหรือแพร่กระจายของมลพิษนั้น จะเกิดจากการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อของเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษหรือไม่ก็ตาม แต่ด้วยเหตุที่พระราชบัญญัติฉบับนี้มีได้บัญญัติความรับผิดทางแพ่งในส่วนของนิติบุคคลกับบุคคลธรรมดาแยกต่างหากจากกัน คงปรากฏตามบทบัญญัติว่าด้วยความรับผิดในส่วนอาญาในมาตรา ๑๑๑ ที่กำหนดให้ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่เป็นนิติบุคคล กรรมการหรือผู้จัดการของนิติบุคคลหรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำผิดนั้น ประการสำคัญมิได้มีบทนิยามความหมายของคำว่า เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องพิจารณาความหมายตามตัวอักษรหรือตามความมุ่งหมายของบทบัญญัตินั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๔ วรรคหนึ่ง การที่พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์ที่จะกำหนดมาตรการควบคุมและแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อม โดยให้ประชาชนและองค์กรเอกชนมีส่วนร่วม จัดระบบบริหารด้านสิ่งแวดล้อม กำหนดอำนาจหน้าที่ส่วนราชการให้เกิดการประสานงานและมีหน้าที่ร่วมกัน กำหนดมาตรการควบคุมมลพิษด้วยการจัดให้มีระบบบำบัดอากาศเสีย และระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดของเสียและเครื่องมือหรืออุปกรณ์

- ๑๕ -

ต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหากเกี่ยวกับมลพิษ ประการสำคัญยังกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการก่อให้เกิดมลพิษให้เป็นไปโดยชัดเจน นอกจากนี้ยังมีมาตรการส่งเสริม ด้านกองทุนและความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการจูงใจให้มีการยอมรับที่จะปฏิบัติหน้าที่ ในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมตามพระราชบัญญัตินี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้สิทธิเจ้าของหรือ ผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษขอรับการส่งเสริมและช่วยเหลือจากทางราชการ เช่น การยกเว้น ภาษีสำหรับเครื่องจักร อุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการบำบัดอากาศเสีย น้ำเสีย หรือของเสีย อย่างอื่น อันเป็นสิทธิประโยชน์ที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษจะได้รับเหนือกว่า ผู้ประกอบกิจการรายอื่น เมื่อจำเลยที่ ๑ มีนายคองศักดิ์ กลีบบัว นายธานี กลีบบัว จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นกรรมการบริษัทที่มีอำนาจลงชื่อผูกพันบริษัทได้ ทั้งปรากฏว่าขณะเกิดเหตุถือหุ้นอยู่ ในบริษัทจำเลยที่ ๑ ตามสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น เอกสารหมายเลข ๑๕ ไม่ว่าจำนวนที่ถือหุ้น จะมีมากน้อยเพียงใดก็ตาม บุคคลทั้งสี่ย่อมมีอำนาจในการควบคุมดูแลหรือกระทำการแทน และได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากการดำเนินกิจการของจำเลยที่ ๑ มาโดยตลอดตั้งแต่ได้รับ ใบอนุญาต รวมทั้งมีสิทธิได้รับการส่งเสริมและช่วยเหลือจากทางราชการอันเป็นผลให้บุคคลทั้งสี่ ได้รับผลประโยชน์โดยตรงและโดยอ้อมจากพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนั้น เมื่อพิจารณาคำว่าเจ้าของ หรือผู้ครอบครองตามความหมายธรรมดาประกอบความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติฉบับนี้ โดยตลอดแล้ว จึงเห็นว่า จำเลยที่ ๑ นายคองศักดิ์ นายธานี จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ต้องร่วมกัน รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายในกรณีที่ทรัพย์สินของรัฐได้รับความเสียหายด้วย ประการใด ๆ ในฐานะเจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ นายคองศักดิ์ถึงแก่ความตาย

/มีจำเลย

- ๑๖ -

มีจำเลยที่ ๒ และที่ ๔ เป็นผู้จัดการมรดก บุคคลทั้งสองจึงต้องร่วมกันรับผิดชอบในฐานะผู้จัดการมรดกของนายคงศักดิ์ ส่วนนายธานีถึงแก่ความตายมีจำเลยที่ ๕ ถึงที่ ๗ เป็นผู้จัดการมรดก จึงต้องร่วมกันรับผิดชอบในฐานะผู้จัดการมรดกของนายธานีตามที่โจทก์ขอ

กรณีมีประเด็นต้องวินิจฉัยประการต่อไปว่า จำเลยที่ ๑ นายคงศักดิ์ นายธานี จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ต้องร่วมกันชดเชยค่าสินไหมทดแทนหรือค่าเสียหายเพียงใด เห็นว่า ค่าเสียหายที่โจทก์คิดคำนวณจากการใช้น้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการบริโภคสัตว์น้ำจากการคำนวณประชากรในปี ๒๕๕๐ ย้อนหลังไปจนกระทั่งปี ๒๕๔๑ โดยใช้อัตราการเพิ่มของจำนวนประชากร เป็นฐานในการคิดคำนวณ นอกจากนี้ยังใช้แบบสอบถาม สอบข้อมูลจากชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณที่ได้ผลกระทบจากการปนเปื้อนของสารตะกั่วตามที่นางสาวผาณิต รัตสุข นักวิชาการสิ่งแวดล้อม ระดับชำนาญการ ประจำกรมควบคุมมลพิษ เป็นผู้ดำเนินการ อันเป็นการคิดคำนวณไปตามหลักวิชาการ โดยอ้างอิงข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งได้ความว่าเป็นการคิดคำนวณค่าเสียหายจากการใช้น้ำประปาภูเขาที่ทางการจัดทำให้แทนการบริโภค อุปโภค น้ำในลำห้วยคลิตี้ รวมทั้งคิดคำนวณอัตราการบริโภคสัตว์น้ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปลา ในลำน้ำซึ่งปัจจุบันยังมีการปนเปื้อนสารตะกั่วอยู่ไม่อาจนำมาบริโภคได้ รายละเอียดปรากฏตาม การประเมินความเสียหาย เอกสารหมายเลข ๑.๑๐ โดยฝ่ายจำเลยมิได้นำสืบพยานผู้เชี่ยวชาญ หรือแสดงการคิดคำนวณค่าความเสียหายต่าง ๆ ให้เห็นเป็นอย่างอื่น อย่างไรก็ตามค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้สถานใดเพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๓๔ วรรคหนึ่ง เมื่อพิจารณา

ถึงพฤติการณ์

ถึงพฤติการณ์และความร้ายแรงที่เกิดขึ้นจากการปนเปื้อนของสารตะกั่วในปริมาณมาก และเป็นระยะเวลายาวนาน ที่ไม่อาจจัดการแก้ไขได้จนกระทั่งปัจจุบัน ทำให้เกิดความเสียหายเป็นบริเวณกว้าง และมีประชาชนได้รับความเดือดร้อนเสียหายจำนวนมาก เฉพาะในส่วนของความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินของรัฐซึ่งมีความหมายว่าทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินไม่ว่าจะใช้เพื่อสาธารณะประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน อันมีลักษณะเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดินหรือไม่ก็ตาม ความเสียหายที่เกิดแก่ทรัพยากรน้ำ สัตว์น้ำ ที่อาศัยอยู่บริเวณลำห้วยคลิตี้ตลอดลำน้ำ ย่อมส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์โดยรวมที่เกิดขึ้นตั้งแต่เกิดเหตุสืบเนื่องมาจนปัจจุบันและจะมีต่อไปในอนาคต ซึ่งโจทก์มิได้มีคำขอในส่วนนี้มาด้วย พิเคราะห์โดยตลอดแล้ว จึงกำหนดค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่ทรัพย์สินของรัฐเสียหายรวมแล้วเป็นเงิน ๖,๗๐๐๐,๐๐๐ บาท

ส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาและขจัดมลพิษนั้น ที่โจทก์ขอให้ชดเชยค่าเบี่ยงเสียง ค่าที่พัก ค่าพาหนะ ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ ในการเดินทางไปตรวจสอบการปนเปื้อนของสารตะกั่วในสิ่งแวดล้อม ข้อนี้นายอนุทินเบิกความตอบทนายจำเลยที่ ๒ ตามค้ำว่าค่าใช้จ่ายดังกล่าวเป็นเพียงการใช้จ่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลมาและนำข้อมูลแจ้งให้ประชาชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ แต่โจทก์มิได้ลงมือกระทำการใดเพื่อการขจัดมลพิษโดยตรง พยานโจทก์ปากนางสาวผานิต เบิกความตอบทนายจำเลยที่ ๒ ที่ ๔ ตามค้ำว่า โจทก์พิจารณาทางวิชาการแล้วเห็นว่าการขจัดมลพิษทางธรรมชาติเป็นวิธีการที่ดีที่สุด ข้อเท็จจริงในส่วนนี้จึงรับฟังได้เป็นยุติว่า โจทก์มิได้กระทำการใดเพื่อกระทำการขจัดมลพิษโดยตรง มีเพียงการ

- ๑๘ -

ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพการปนเปื้อนของสารตะกั่วในน้ำและในตะกอนดินเท่านั้น
ค่าใช้จ่ายที่เรียกร้องในส่วนนี้จึงมิใช่ค่าใช้จ่ายที่ทางราชการต้องรับภาระจ่ายจริงในการขจัดมลพิษที่
เกิดขึ้นตามมาตรา ๙๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕
ที่จำเลยที่ ๑ นายคงศักดิ์ นายธานี จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ จะต้องรับผิดชอบ โจทก์ X

พิพากษาให้จำเลยที่ ๑ ถึงที่ ๓ ร่วมกันหรือแทนกันกับจำเลยที่ ๒ และที่ ๔
ในฐานะผู้จัดการมรดกของนายคงศักดิ์ กลีบบัว และจำเลยที่ ๕ ถึงที่ ๗ ในฐานะผู้จัดการมรดก
ของนายธานี กลีบบัว ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่โจทก์เป็นเงิน ๖,๗๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย
อัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๑ เป็นต้นไป
จนกว่าจะชำระเสร็จ กับให้จำเลยทั้งเจ็ดร่วมกันชดใช้ค่าฤชาธรรมเนียมแทนโจทก์
โดยกำหนดค่าทนายความให้ ๖๐,๐๐๐ บาท ./

นายสุวีร์ ตริยยุทธนากุล

นายสุรภักดิ์ ไทศาลกิจ

